

2021/2022

**ПИТАННЯ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 «ПСИХОЛОГІЯ»
НА ОСНОВІ СТУПЕНЯ (ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ) БАКАЛАВРА,
СПЕЦІАЛІСТА**

1. Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.
2. Трансформація уявлень про предмет психології. Історичне формування предмету психології: від вчення про душу до науки про психіку.
3. Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.
4. Загальна характеристика відчуттів. Еволюція та сенсорна організація. Класифікація відчуттів. Характеристика основних груп відчуттів (екстерорецептивних, інтерорецептивних та пропріоцептивних відчуттів).
5. Організація сприймання. Основні властивості сприймання: предметність, константність, цілісність, категоріальність. Аперцепція.
6. Сприймання в системі пізнавальних особливостей особистості. Природа і властивості сприймання. Феноменологія сприймання.
7. Організація систем сприймання за модальністю: зорове, слухове, дотикове; простору, руху і часу.
8. Пам'ять. Природа, механізми і закони пам'яті. Теорії пам'яті.
9. Феноменологія пам'яті. Процеси і закономірності пам'яті. Явище ремінісценсії. Концепція забування Еббінгауза. Інтерференція.
10. Природа та види мислення. Феноменологія мислення.
11. Мислення і головний мозок. Локалізація процесів мислення в зонах кори головного мозку. Пізнання і свідомість.
12. Основні операції та процеси мислення. Індивідуальні особливості мислення особистості. Методи дослідження особливостей мислення.
13. Поняття про мову та мовлення. Анатомо-фізіологічні механізми мови. Мовлення, його функції, види, структура та розвиток.
14. Розвиток мови у дітей. Генетичні основи мови. Соціальні джерела наочності мови. Відмінності у здібностях до наочності мови.
15. Природа уяви. Феноменологія та процеси уяви.
16. Емоції та особистість. Емоційна індивідуальність особистості. Розвиток емоційної сфери. Вивчення емоційних процесів та станів. Тест М.Люшера, методика «Самопочуття. Активність. Настрій» (САН).
17. Вольова регуляція як особистісний рівень довільної регуляції процесів і дій. Природа вольової активності, самодетермінація. Характеристика вольового процесу. Вікові особливості вольової регуляції. Виховання волі.
18. Увага, об'єктивація і установка людини. Концепція Д.М.Узнадзе, Т.Рібо. Увага як головна умова здійснення пізнавального процесу. Види уваги. Властивості уваги. Увага і успішність навчання. Методи дослідження особливостей уваги.
19. Загальна характеристика темпераменту. Місце темпераменту у структурі індивідуальних властивостей людини.
20. Здібності та як індивідуально-типологічні відмінності людини. Природа здібностей. Проблема вимірювання здібностей, їх кількісної характеристики. Тести як метод діагностики рівня здібностей. Методика Векслера, ШТРР - можливості їх використання. Тест КОЗ-1.
21. Поняття вікового періоду, його основні характеристики.
22. Поняття про пренатальний розвиток. Особливості розвитку центральної нервової системи на різних етапах пренатального періоду.

23. Психічний розвиток в епоху раннього дитинства. Особистісні новоутворення у дітей у період кризи трьох років.
24. Психологічні особливості особистісного розвитку в дошкільному віці. Основні новоутворення періоду.
25. Основні властивості психічного розвитку у підлітковому віці. Характеристика цього віку як перехідного. Основні новоутворення підліткового віку.
26. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку в період дорослості.
27. Відставання у психічному розвитку, його причини, ознаки, види.
28. Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг. Ейджизм. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки.
29. Рівні девіантної поведінки: поведінка, що не є схвалюваною іншими, що осуджується іншими, морально негативні прояви і вчинки, делінквентна поведінка, злочинна поведінка, деструктивна поведінка. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.
30. Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.
31. Психологічна характеристика діяльності та її структури (за О.М.Леонтьєвим). Гра, навчання, праця як види діяльності. Особистість як суб'єкт діяльності.
32. Виникнення гри на певному етапі розвитку цивілізації. Теорії гри. Види гри. Розвиток форм гри в онтогенезі. Мотиви гри. Значення керівництва дорослого в організації гри.
33. Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання. Поняття професійних криз.
34. Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Комунікатор, реципієнт, канал передавання інформації. Комунікативні бар'єри.
35. Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування). Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація. Каузальна атрибуція. Атитюд як соціальна установка. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).
36. Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями).
37. Стили поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Запобігання (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) конфліктів у різних сферах життєдіяльності. Медіація як форма врегулювання конфлікту.
38. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність». Біологічні передумови, соціальні умови та чинники психічного розвитку особистості.
39. Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості. Дослідження спрямованості особистості, її інтересів, нахилів.
40. Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Життєві перспективи. Цілі життя. Методика вивчення ціннісних орієнтацій М.Рокіча. Карта інтересів Голомштока.
41. Психоаналітична теорія Зигмунда Фрейда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублимація, витіснення. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego).
42. Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Комплекс меншовартості.
43. Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.

44. Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації/
45. Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація соціальних груп (великі соціальні групи, середні соціальні групи, малі соціальні групи).
46. Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні та соціально-територіальні). Натовп як велика стихійна група. Основні характеристики та типологія натовпу, соціально-психологічні особливості окремих його різновидів.
47. Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп (первинні /вторинні; формальні (неформальні; референтні, групи членства; квазігрупи). Структура малої групи.
48. Загальна характеристика процесів групової динаміки в малій групі.
49. Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, знижування народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Функції сім'ї (репродуктивна, економічна, виховна, господарсько-побутова, комунікативна, дозвіллева, сексуальна, рекреативна, психологічного захисту). Види сім'ї: нуклеарна та розширена сім'я; патріархальна, матріархальна, егалітарна сім'я; моногамна та полігамна сім'ї. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.
50. Соціальна організація як формальна група: характеристики, структура, функції організації. Управління. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стили керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.
51. Дослідження тривожності: методика Спілбергера, шкала Тейлора, методика діагностики тривожності у шкільному віці. Способи психокорекції при завищеній тривожності.
52. Загальна характеристика особистісних опитувальників. Мономірні та багатофакторні опитувальники.
53. Дослідження особливостей особистості за допомогою 16-факторного опитувальника Р.Кеттелла. Аналіз результатів по первинних і вторинних даних.
54. Дослідження характеру. Визначення типу акцентуації характеру опитувальниками Личко та Шмишека. Врахування типу акцентуації в педагогічному процесі.
55. Загальна характеристика проєктивних методів вивчення особистості і можливості їх використання. Вербальні проєктивні методики.
56. Психодіагностика самосвідомості людини.
57. Поняття про психодіагностичну методику «Мінесотський багатофакторний особистісний опитувальник». Варіанти адаптації: «Багатофакторний метод дослідження особистості» (Ф.Березін та інші), «Стандартизований метод дослідження особистості» (Л.Собчик).
58. Методика вивчення локус-контролю. Значення даних діагностичного обстеження для консультативної та корекційної роботи.
59. Характеристика методів діагностики стосунків на основі суб'єктивних переваг: соціометрія, ауто соціометрія, аутосоціограма. Специфіка використання методик для обстеження дитячих груп.
60. Інтелектуальні властивості особистості. Тест інтелекту Айзенка (дорослий та дитячий варіанти). Тест визначення фрустрації особистості.
61. Психодіагностика готовності дітей до шкільного навчання.
62. Значення вивчення історії психології як науки допарадигмального рівня
63. Наукові дослідження: різновиди, проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет. Програма дослідження: структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні.
64. Поняття про метод, методику, техніку та процедуру психологічного дослідження. Класифікація методів. Характеристика методів збору даних про особистість. Проблема підвищення надійності кожного виду даних.

65. Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування).
66. Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний), планування, внутрішня і зовнішня валідність.
67. Методи опитування: анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайнві, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті). Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані (історія життя, біографія, усна історія).
68. Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.
69. Аналіз продуктів діяльності як основний і допоміжний метод психологічного дослідження. Сфери застосування методу. Особливості проведення дослідження в індивідуальній і груповій психодіагностиці. Особливості застосування методу аналізу продуктів діяльності при діагностиці різних вікових груп. Контент-аналіз як вид аналізу документів.
70. Тестування як метод психології. Історія виникнення і використання методу. Види тестів. Процедурні аспекти тестування.
71. Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістовна, критеріальна, конструктна), валідизація. Забезпечення надійності.
72. Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.